

NIERZĄDNOŚĆ (24) *sb f*

W *pisowni łącznej* (21), w *rozłącznej* (3).

e oraz o *jasne*.

sg *N* nierządność (3). ◇ *G* nierządności (9). ◇ *D* nierządności (3). ◇ *A* nierządność (4). ◇ *I* nierządnością (3). ◇ *pl N* nierządności (1). ◇ *I* nierządnościami (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI – XVIII w.

Niezgodność z obowiązującymi w prawie i religii przepisami, nakazami i normami współżycia seksualnego; złe prowadzenie się, rozwiązłość, rozpusta, nierząd, prostytutcja; libido, meretricium, scortatio, turpitude, venus Modrz (24): Też sobie miejsce pokoyne oblubił, aby sie wszecz nierządności vwarować mógł, ale tilko o bołkich rzeczach rozmyślał aby wżem żądzam tego świata odpierał *BielŻyw* 95; Kto w they [czystości] żywie/ á ftrzeże sie nieczyftoty/ ten [...] vmartwia członki swoie zyemskie/ á w nich nierządność/ o ktorey ludzie pogánfcy złe á głupie mními/ żeby miedzy grzechy poczytaná być nie miała. *RejPosWstaw* [110³]; A tańcow álbo fkokow áza fie nietrzebá ftrzec/ ktore fá naypewnieyfze przedawanie siebie/ siatki do fprofney á zákazáney nierządności [*ad turpes et vetitas libidines*]? *ModrzBaz* 55, 53v; gdy go [św. Benedykt] krzyżem S. odegnał/ taką w cieie fwym pobudkę do nierządności vczuł/ iákies nigdy niemiał. *SkarŻyw* 249; *PowodPr* 41; Więc też dla nierządności/ fprofney vftrzeżenia/ Przeczby przelzkodá była/ wżyftkim do zbáwienia. *PaxLiz* Ev.

W *połączeniach szeregowych* (6): *GliczKsiąż* E2; Cić fá Epikurowie/ ktorzy o on żywoth wieczny nie niedbáią/ á świátu/ Diabłu y ciálu fłużą/ nápełnieni obżerftwem/ Opilftwem/ Cudzołoftwem/ Nierządnościami/ Roskofzami *GrzegŚm* [A2]v; gdy Pánienki w tańcu przykro obráćią/ zá ktorem obráćaniem/ y części ciála ktore máią być zákryte odkrywáią się/ y poftáwá takowa fłkania się ku fprofności y nierządności/ ábo iurności [*ad turpitudine et salacitate*]. *ModrzBaz* 36v, 7v, 53v, 54.

W *charakterystycznych połączeniach*: *nierządność sprosna* (2), *zakazana*.

Zwroty: »nierządnością pałać« (1): Abowiem lepyeć sie ożenić/ niż yáko Páweł fwyęty mowi/ nierzadnofcyá pałać [*melius est enim nubere quam uri Vulg* 1. *Cor* 7/9]. *GliczKsiąż* P3.

»ku nierządności przywodzić, wieść na nierządność« (1:1): Niemniey czy, ktorzi inffie sgarffáią, a ku nierządności, iako na igrę, na wino, na piwo, y na inffie nieftatki/ w fprawach/ przywodzą *ListRzeż* w. 42; *GliczKsiąż* E2.

»wydać na nierządność« (1): Corki twoiey niewydáy ná nierządność [*ne prostituas filiam tuam*] *Leop Lev* 19/29.

Wyrażenie: »nierządność cielesna, ciała« = *libido, meretricium, scortatio, venus Modrz* [szyk 6:1] (6:1): *Mącz* 192a; A przedsię fá/ ktorzi niewiem iefli z práwá/ czyli z obyczáíow/ czyli z oboygá/ pewnych czáfow cyńfz wybieráią od tych/ ktore nierządnością ciála fwego pożytek sobie czynią *ModrzBaz* 54, 7v, 8, 54; *SkarŻyw* 68: Práwo ludu Chrześciánffkiego/ wie to/ iż nierządność cielesna iefť zakonem Bożym zákazána. *PowodPr* 41.

Szeregi: »fryjerstwo i nierządność« (1): Ale zás też rádzi y rofkázuye/ áby dla friyerftwá y nierzadności káždy fwá włáfną żonę myał. *GliczKsiąż* Pv.

»obżarstwo i nierządność« (1): Z tąd roście mierność/ która nas od niesłufznych rofkofzy odzywa/ á do słufznych obżarftwu y nierządności cieielefney [*tam gulae quam veneris modum imponens*] miągę vftáwuie *ModrzBaz* 8.

»psota a nierządność« (1): iż pan Bog nychce fícześćić płodu tákowego/ który fye s płoty á z nyerządności poczyna *GliczKsiąż* B4.

»złość a nierządność« (1): Piłfá ták że był obyczáyow bárzo nye wycolánych á plugáwých/ dzyeći á pothomftwo fwoye wyodł ná wfleláką złość á nierządność *GliczKsiąż* E2.

Synonimy: cudzołostwo, fryj, fryjerstwo, gamractwo, gamracyja, kurewstwo, nieczystość, nieczystota, porubstwo, rozpusta, skortacyja, wszeteczeństwo, wszeteczność.

Cf **NIERZĄD, RZĄDNOŚĆ**

AKtt